



Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 10. januára 2022

č. 1)

Stanovisko k Návrhu zákona o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Všeobecne k návrhu:

Návrh zákona o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) predkladá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z dôvodu potreby vykonania niektorých článkov Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2019/1238 o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte (PEPP) (ďalej len „nariadenie“). Nariadenie umožňuje vytvoriť produkt dlhodobého dôchodkového charakteru, ktorý bude zohľadňovať environmentálne faktory, sociálne faktory a faktory riadenia a bude jednoduchý, bezpečný, cenovo dostupný, transparentný, vhodný pre spotrebiteľov a prenositeľný v rámci celej Únie a bude dopĺňať súčasné systémy v členských štátoch.

Ministerstvo práce pôvodne predložilo do legislatívneho procesu právnu úpravu, ktorej cieľom bolo vytvorenie podmienok pre poskytovanie štandardizovaného produktu osobného (dobrovoľného) sporenia jednotlivcov na dôchodok, ktorý mal byť rozšírením pre tradičné (povinné) spôsoby dôchodkového sporenia v rámci Slovenskej republiky, a to aj prostredníctvom využitia dlhodobých sporiacich a investičných produktov iných ako doplnkové dôchodkové sporenie. Vzhľadom na obmedzenú schopnosť existujúcej daňovej úľavy priťahnúť nových účastníkov a motivovať ich k plateniu príspevkov, resp. k plateniu vyšších príspevkov, sa navrhovalo, aby sa popri daňovej úľave zaviedla aj priama podpora v podobe dôchodkovej prémie a ďalšie zmeny v daňovej a odvodovej oblasti. Keďže účel navrhovaného osobného dôchodkového produktu ako aj nariadenia boli identické, navrhovalo sa, aby rovnaké podmienky pre sporiacu a výplatnú fázu platili aj pre celoeurópsky osobný dôchodkový produkt (kompetencia členského štátu ustanovená nariadením).

V nadväznosti na výsledok rozporového konania s Ministerstvom financií Slovenskej republiky boli z pôvodne predloženého návrhu zákona o osobnom dôchodkovom produkte a o zmene a doplnení niektorých zákonov vypustené všetky navrhované fiškálne stimuly smerujúce k zvýšeniu pokrytia jednotlivcov produktmi dobrovoľného dôchodkového zabezpečenia. Na základe uvedeného a v kontexte priebehu rozporových konaní s inými subjektmi sa ministerstvo práce rozhodlo pôvodný návrh zákona upraviť a vypustilo aj všetky ustanovenia, ktoré upravovali osobný dôchodkový produkt a podmienky jeho poskytovania, fiškálne stimuly pre iných poskytovateľov ako doplnkové dôchodkové spoločnosti ako aj ďalšie články, ktorými sa menili a dopĺňali iné zákony, a ktorými sa mal osobný dôchodkový produkt, resp. nadväzujúce opatrenia vykonať.

Obsahom návrhu zákona, ktorý sa predkladá do ďalšieho legislatívneho procesu, zostali tie ustanovenia, ktoré doplnia regulačný rámec pre celoeurópsky osobný dôchodkový produkt, a ktorými sa vykonajú vybrané články nariadenia. Návrh zákona upravuje iba tie oblasti, ktorých doplnenie je pre vykonanie nariadenia nevyhnutné, pričom ide primárne o **oblasti, ktoré nariadenie ponecháva výslovne v kompetencii členských štátov (sporiaca a výplatná fáza) a o ustanovenia, ktoré majú procesnú povahu (kompetencie Národnej banky Slovenska v súvislosti s celoeurópskym osobným dôchodkovým produktom).** Súčasne sa navrhuje, aby sa na celoeurópsky osobný dôchodkový produkt uplatnil rovnaký daňový režim ako na príspevky účastníkov doplnkového dôchodkového sporenia a dávky z doplnkového dôchodkového sporenia. Navrhuje sa delená účinnosť navrhovanej právnej úpravy – dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, nakoľko nariadenie sa začne uplatňovať 22. marca 2022 a od 1. januára 2023 v prípade ustanovení, ktoré sa týkajú oblasti daní.

Stanovisko AZZZ SR :

Predložený návrh zákona bol do medzirezortného pripomienkového konania predložený s cieľom podporiť dobrovoľné sporenie na dôchodok zvýšením podpory pre dobrovoľné sporenie zo strany štátu a zároveň rozšírením poskytovateľov dobrovoľného sporenia na dôchodok. AZZZ SR uvítala návrh predkladateľa posilniť podporu dobrovoľného sporenia na dôchodok, ktoré je zásadným prvkom zabezpečenia požadovanej životnej úrovne dôchodcov na Slovensku do budúcnosti, vzhľadom na demografický vývoj a potenciálne znižovanie dôchodkov z I. piliera. Na druhej strane, za AZZZ SR bolo k návrhu zákona o osobnom dôchodkovom produkte vznesených viacero zásadných pripomienok v oblasti zabezpečenia ochrany sporiteľov v navrhovanom produkte, ktorý nebol z pohľadu AZZZ SR dostatočne zameraný, chýbali štandardy pre investovanie, správu a riadenie spoločností, informovanie sporiteľov, nákladovú reguláciu, či reguláciu distribúcie navrhovaného osobného dôchodkového produktu. Preto AZZZ SR žiadala návrh zákona v tomto znení prepracovať a uzákoniť iba podmienky pre celoeurópsky osobný dôchodkový produkt, ktorý uvedené štandardy spĺňa.

Z uvedených dôvodov preto súhlasíme **podmienečne** s predložením návrhu zákona o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte do ďalšieho štádia legislatívneho procesu.

K uvedenému návrhu máme tieto **zásadné pripomienky**:

Pripomienka č. 1: Navrhujeme zvýšenie podpory pre dobrovoľné sporenie na dôchodok zo strany štátu.

Odôvodnenie: Nedostatočná podpora dobrovoľného sporenia na dôchodok sa negatívne prejaví na výške celkového budúceho finančného zabezpečenia všetkých dôchodkov na Slovensku. Vzhľadom na nepriaznivú demografickú situáciu je totiž pravdepodobné, že v budúcnosti dôjde k znižovaniu dôchodkov poskytovaných z priebežného dôchodkového piliera (starobné poistenie). Pre zachovanie požadovanej životnej úrovne dôchodcov tak bude nevyhnutné, aby ich dôchodkový príjem dopĺňal aj dôchodok z doplnkovej dôchodkovej schémy. Najúčinnějšíu motiváciou pre sporiteľov, je na základe príkladov z iných európskych krajín práve výrazná podpora zo strany štátu a to či už vo forme štedrej daňovej úľavy, alebo štátneho príspevku.

Pripomienka č. 2: Navrhujeme úpravu zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov a zákona č.650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení tak, aby SZČO mohli využívať daňové úľavy v doplnkovom dôchodkovom sporení (DDS) ako zamestnanci aj ako zamestnávateľa.

Odôvodnenie: SZČO sú dlhodobo v rámci doplnkového sporenia na dôchodok diskriminované tým, že si môžu uplatniť iba daňovú úľavu ako účastníci (180 eur ročne) no nemôžu si uplatniť daňovú úľavu ako zamestnávateľa a to až do výšky 6 % vymeriavacieho základu. Pričom práve SZČO sú dlhodobo osobami, ktoré majú výrazne nižšie dôchodky ako zamestnanci z povinného systému a je preto pre nich ešte dôležitejšie, aby mali vytvorené, čo najvhodnejšie podmienky na doplnkové dôchodkové zabezpečenie. Ide z nášho pohľadu o nerovnaké zaobchádzanie napríklad v porovnaní so zákonom o sociálnom poistení, či zdravotnom poistení, kde sadzby poistného SZČO sú v zásade súčtom sadieb zamestnancov a zamestnávateľov. V prípade daňových úľav pre doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré je nevyhnutné pre zabezpečenie dôstojného dôchodku SZČO už ale takáto logika neplatí, čím sa dostávajú do nevýhodného postavenia. Zároveň je s týmto prístupom spojená ďalšia anomália a to, že v prípade ak SZČO zamestnáva zamestnancov a na doplnkové dôchodkové sporenie im prispieva, tak títo zamestnanci majú nárok na daňovú úľavu na strane zamestnanca a SZČO na strane zamestnávateľa. Ak však ide o SZČO bez zamestnancov, nárok na daňovú úľavu ako zamestnávateľ už nemá. Požadujeme preto odstránenie tejto diskriminácie.

Pripomienka č. 3: Navrhujeme, aby pre celoeurópsky osobný dôchodkový produkt bola poskytovaná samostatná daňová úľava.

Odôvodnenie: V predložennom návrhu zákona je navrhnuté, aby sa existujúca daňová úľava pre účastníkov DDS (vo výške 180 eur ročne) kumulatívne uplatňovala aj pre sporenie v celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte. Keďže má byť celoeurópsky osobný dôchodkový produkt na základe nariadenia doplnkom pre existujúce dôchodkové systémy a tvoriť tzv. IV. pilier dôchodkového zabezpečenia, navrhujeme, aby mal samostatnú daňovú úľavu.

Pripomienka č. 4: Navrhujeme detailnejšie zdefinovať dávku „dôchodok“ v predložennom návrhu zákona o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte.

Odôvodnenie: Ustanovenie o dávke „dôchodok“ považujeme za vágne. Na základe návrhu zákona budú môcť byť prostriedky z celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu vyplácané prakticky na akékoľvek dlhé obdobie – „určitý počet rokov“, t. j. aj na kratšie obdobie, ako určuje dávka „programový výber“, čo popiera zámer celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu preferovať dlhodobú výplatu prostriedkov na dôchodku.

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie po zapracovaní predložených pripomienok.